

Dagbladet Information,, 22 juli 2017

Uanset hvilke ydmygelser kommunen fandt på, fandt min mor sig i dem

Min mor var en dydig borger. Sådan en, der bare tog imod, når manden på kommunen nedgjorde hende. Sådan en, der ikke krævede sin ret, når sociallovgivningen blev omgået, og hun stod uden penge til husleje og mad. Sådan en, sagsbehandleren nød at forvise til bunden af samfundet. Det dør man lige så langsomt af

[Linda Villadsen](#)

DEBAT

22. juli 2017

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens egen holdning. [Læs mere her](#) (Information)

Han var iført mørkeblå blazer og en lyseblå skjorte af den type, som systemets mænd er så begejstrede for. Når han lænede sig tilbage, og det gjorde han hver gang næste hånende kommentar skulle falde, protesterede skjorteknapperne omkring navlehøjde og en snert af hvidt flæsk kunne anes.

Når jeg sad der foran den blå skjorte og de hvide marmorerede knapper, der ligesom min mor havde en kamp med at holde sammen på det hele, spekulerede jeg på, om det altid var den onde kuglepen, der kunne få plads til et stykke ekstra wienerbrød i kommunens kantine. Den slags kan børn godt spekulere over, mens de iagttager ydmygelsen af deres mor.

Vi sagde aldrig hans navn offentligt, og jeg kan forstå på Københavns beskæftigelsesborgmester, Anne Mee Allerslevs, kommentar (Information den 13. juli), at det var godt og rigtigt gjort. Man skal ikke hænge medarbejderne ud for sociallovgivningens fejl og mangler, mener hun.

Kommunens ondeste kuglepen sad i venstre skjortelomme. Den var sølvfarvet. Den brød med regelmæssige mellemrum socialloven og gav afslag på alt lige fra kommunegaranterede lån, der ellers kunne have fået en forslået kvinde ud af et voldeligt forhold, til specialpædagogiske fripladser anbefalet af eksperter i børns trivsel.

Den sølvfarvede kuglepen trak børnepenge og boligsikringen fra kontanthjælpen, og når det blev dømt ulovligt, trak den blå skjorte med den sølvfarvede kuglepen lidt på skulderen, for det var da virkelig heller ikke let at overskue alle de paragraffer.

Vi sagde aldrig hans navn offentligt. Vi råbte ikke, og trusler strejfede ikke vores tanker. Det var sikkert godt og rigtigt gjort.

God tone og tavshed

Efter første afslag, blev min mor mere syg. Hun tabte sig, og nære familiemedlemmer kunne ikke længere genkende hende. Med afslaget måtte hun blive i det voldelige forhold en tid endnu. Da hun blev indlagt, modtog hun første serie elektrochok, og hun mistede store dele af hukommelsen.

Vi sagde aldrig navnet på byens ondeste kuglepen offentligt. Hans kolleger, der sikkert har været fine og dygtige mennesker, var også tavse. Ordentlige mennesker er tavse. Det bekræfter Anna Mee Allerslev. Den gode tone og tavshed. Det skylder vi byens ondeste kuglepen.

»Er du klar over, hvad du allerede har kostet samfundet? Sådan en indlæggelse er jo ikke gratis.«

Min mor begyndte at græde, for når byens ondeste kuglepen brød lovgivningen, vidste hun ikke længere, hvor maden skulle komme fra, eller hvordan varmeregningen skulle betales.

Men vi sagde ikke noget offentligt, og vi protesterede ikke, for det gør pæne og ordenlige mennesker ikke. Hun blev indlagt igen. På indlæggelsesdatoen kan jeg se, at det var min seks-års-fødselsdag. Jeg husker den ikke, men jeg tror ikke, at der var lagkage og boller.

»Vil du ikke nok finde en god plejefamilie til min datter,« spurgte min mor manden i den blå skjorte, men den blå skjorte mente at vide, at enhver måtte tage ansvar for sit eget liv og de børn, hun selv havde valgt at sætte i verden.

Da første reservelæge skrev til den blå skjorte, blev henvendelsen ignoreret, for mænd på kommunekontoret ved altid bedst. Bedre end borgerne, bedre end lægerne. De blå skjorter med de onde kuglepenne ved altid bedst.

Og vi sagde aldrig hans navn. Pæne borgere finder sig altid til rette med beslutninger fra onde kuglepenne.

Et blå ingenting

Min mors telefon var gul, og når hun skulle ringe til kommunen, rystede hendes hænder, så hun næsten ikke kunne ramme de små huller i drejeskiven. Hendes stemme blev lille, og hun lød som et barn, der skulle berette om et tyveri af chokolade fra kiosken: »Ja ... Ja ... 14 – 10 – 49 – xxxx«.

En omstilling og endnu en for til sidst at nå til manden i den blå skjorte med byens ondeste kuglepen: »Ja, hvis man ikke kan forsørge sit barn, så skulle man nok ikke have fået det« ... efterfulgt af min mors spæde svar om, at hun ikke kunne gøre for, at hun var blevet syg.

Og så blev hun indlagt igen.

Og vi sagde ikke navnet på byens ondeste kuglepen. For ordentlige mennesker forholder sig i ro, og de protesterer ikke.

Jeg mistede min mor. Hun blev aldrig rigtig glad igen. Hun kom aldrig igen til at kunne huske den dag, jeg blev født, og den tid, hvor hun var indlagt, fik vi aldrig tilbage. Hendes øjne var stadig blå, men livet havde forladt dem.

Nu så man bare ind i et blå ingenting. En af dem, der tog min mor fra mig, gik altid i pæne, nystrogede skjorter. En pæn og respekteret borger med gode sunde værdier om, at det er sundt og godt at arbejde, og enhver skal kunne forsørge sig selv.

Vi sagde aldrig hans navn offentligt. Det gør pæne og ordentlige mennesker ikke.

Efter jeg var blevet myndig, ringede lægen hjem til mig. Han ville bede om min tilladelse til en serie elektrochok. Hun var blevet kroniker, sagde de. De fik min tilladelse, mens mine børn ventede på, at jeg skulle skære deres eftermiddagsfrugt ud.

Jeg sagde til min mor, at hun skulle søge førtidspension. Det kunne jo ikke blive ved med at gå. Hun sagde, at »sådan en får man jo ikke bare i dag« – og hun ville ikke længere sidde i en telefonsluse og vente på de hånende ord og ydmygelser.

Hospitalet søgte den for hende. Den gik hurtigt igennem. Byens ondeste kuglepen var gået på pension, og det var et rigtigt menneske, der behandlede sagen.

Det rigtige menneske, husker jeg ikke navnet på, så jeg kan ikke sige navnet offentligt.

Pæne, ordentlige borgmestre

Det skete, at hun telepaterede med borgmesteren – altså ikke Anna Mee Allerslev, men en anden borgmester. Selv har jeg aldrig haft evnerne ud i telepati og tankeoverføring. Jeg tror, det mest fremkommer under en psykose.

Jeg ved ikke, hvad min mor og borgmesteren kommunikerede om, men borgmesteren var sikkert glad for at kunne indgå i en dialog.

Ikke mindst med en borger, der aldrig gjorde vrøvl, offentliggjorde navne på hans medarbejdere, råbte eller gjorde det mindste, der kunne opfattes truende. I den forbindelse betyder det nok ikke så meget, hvor mange menneskers liv byens ondeste kuglepen nåede at ødelægge. Vores familie var næppe den eneste.

Borgmesteren sagde aldrig den onde kuglepens navn, og han blandede sig bestemt ikke i enkeltsager, eller hvad kommunalt ansatte i øvrigt foretog sig af vurderinger.

Sådan er det med pæne borgmestre. De forholder sig tavse over for onde kuglepenne og blå nystrøgne skjorter.

Ingen fine fornemmelser

Min søster blev født ind i et land med onde kuglepenne. Hun klarede det ikke. Hun valgte selv at afslutte tilværelsen. Jeg tror aldrig, jeg finder ud af hvorfor. Hun ligger ved siden af min mor. De folk, der kom til begravelserne, sagde: »Ja, så fik hun da fred.« Jeg tror heller aldrig, jeg kommer til at forstå, hvad det egentlig var, de skulle have fred fra.

På samme kirkegård skråt over for min mor og min søster ligger borgmesteren – den gamle borgmester altså. Hans sten er stor og flot, og ingen kan være i tvivl om, at her ligger en meget vigtig mand. Min mors sten er lille. Det er min søn, der har valgt den. Han synes, granitten lyser som diamanter i solen.

Når jeg står der, så siger jeg navnet. Nogen må jo gøre det. På kirkegården kommer ingen og fortæller mig, hvad jeg må sige og ikke må sige.

Jeg bliver heller ikke irettesat, hvis jeg bruger et skældsord eller to. På kirkegården er der ingen fine fornemmelser eller hensyn, der skal tages til onde kuglepenne. Her er thujaer, roser og japansk ahorn, men ingen fine fornemmelser.

På kirkegården må man godt sige navnet. På kirkegården må man godt skælde ud, men på kirkegården, da er det ligesom for sent.

Linda Villadsen er en af medstifterne til foreningen Næstehjælperne

27 april 2018, avisen.dk

Blogger: Det skete under nazismen, og noget lignende sker igen

De samme psykologiske og strukturelle lovmæssigheder, som muliggjorde holocaust, har muliggjort inhuman behandling af syge borgere i ressourceforløb og i andre dele af beskæftigelsessystemet i dag. Systemiske overgreb mod syge er kun blevet så alvorlige, fordi mange medier længe afviste at fortælle om dem, og fordi der mangler politisk vilje til at ændre på forholdene.

Lisbeth Riisager Henriksen 27. april 2018 17:59

Cand.mag., forfatter og redaktør af bogantologierne "Hvad i alverden er meningen?" (2011) og ["Et liv i andres hænder"](#) (2014).

OVERGREB OG FORBRYDELSER mod mennesker kan være så voldsomme, at ingen, der ikke ser dem med egne øjne, vil tro på, at de finder sted. Det er en psykologisk lovmæssighed, som stiller ofre for ekstreme forbrydelser endnu mere dårligt, når det kommer til at dokumentere overgrebene og gøre offentligheden bekendt med dem. Som regel er både ofre og bødler meget bevidste herom.

Simon Wiesenthal, en af de få overlevende fra kz-lejrene under Anden Verdenskrig, beskriver dette i sin biografi Morderne iblandt os (originaltitel: The murderers among us) fra 1967. Han fortæller, at SS'ere hånligt fortalte fangerne, at de ikke skulle regne med at blive troet på, skulle de være så heldige at overleve koncentrationslejrene og efterfølgende bære vidnesbyrd derom. For nazisterne ville sørge for at destruere alt bevismaterialet sammen med de døde og benægte alt. Og skulle enkelte spor alligevel blive tilbage og enkelte af de tilfangetagne overleve, så ville folk simpelthen finde det for uhyrligt og ubehageligt at tro på, hvad de ville fortælle. Derfor ville nazisterne kunne diktere historieskrivningen om denne periode.

Men ikke blot vidneudsagn om uhyrlighederne i kz-lejrene ville ikke blive troet. Også det, som skete i blandt andet anstalterne for mennesker med mentale handicap, ville ikke blive troet.

Forbrydelserne var så enorme, at ingen troede på det, da nazisterne begyndte at udrydde jøderne og andre grupper systematisk, fortæller også en anden af de overlevende fra kz-lejrene, Primo Levi.

Det gør han i sin essaysamling *De druknede og de frelste* (oprindeligt udkommet på italiensk under titlen *I sommersi è i salvati* i 1986). Her ser han med flere årtiers afstand tilbage på sin tilfangetagelse i Monowitz, en underlejr til koncentrationslejren Auschwitz, som han har skrevet om i bogen *Hvis dette er et menneske* (originaltitel *Se questo è un uomo*) fra 1947. "SS-kommandoerne og sikkerhedstjenesten gjorde sig de største anstrengelser for at ingen vidner skulle overleve", påpeger han i sit forord.

En del af systematikken fra nazisternes side var, at overgrebene mod jøderne og de øvrige undertrykte grupper ikke skete på en gang. Man begyndte med det såkaldte eutanasi-program T4, hvor mindst 70.000 tyskere med sindslidelser eller handicap i 1939-1941 blev gasset, udsultet, skudt eller fik dødbringende indsprøjtninger. Også i nogle af de besatte lande mistede mennesker livet som følge af dette program. Overgrebene mod jøderne begyndte med eksklusion, særlovgivning, fyringer fra embeder, frarøvnning af ejendomme og ejendele, ghettoisering. Så fulgte senere deportationer, arbejdslejre, udryddelseslejre.

Ingen fik noget at vide. Nazisterne sørgede for at fjerne næsten alle beviserne for udryddelsen og at omtale den med eufemismer, det vil sige forskønnende kodesprog.

PRIMO LEVI SKRIVER derfor i sin essaysamling, at den manglende udbredelse af sandheden om kz-lejrene er én af tyskernes største kollektive forbrydelser: "Den egentlige forbrydelse, den kollektive, generelle forbrydelse som næsten alle tyskere begik, var at de ikke havde mod til at tale".

Derfor har overlevende som Simon Wiesenthal og Primo Levi gjort meget ud af at bære vidnesbyrd om det, man gjorde imod dem og alle de øvrige jøder og andre grupper af ofre. De har set det som en livsopgave at bringe ofrene og bødlerne ud af glemslen og at være ofrenes og menneskehedens hukommelse. En hukommelse, der fortæller om den faktiske, brutale virkelighed, og som ikke trækker noget fra uhyrlighederne. Og deres vidnesbyrd fik, imod nazisternes trusler, stor betydning for historieskrivningen om denne periode og retsopgøret deraf. Primo Levi opsummerer sit ærinde i konklusionen på *De druknede og de frelste* således: "Det skete, derfor kan det ske igen; og det er kernen i hvad jeg har at sige."

DET ER I DAG POLITISK UKORREKT at påpege, at der er forhold, der ligner nogle af nazismens overgreb mod mennesker. Man skal ikke "trække nazi-kortet", og de, som gør det, bliver som regel offentligt korrekset.

Men hvis vi nu alligevel vover at erindre historien, så er det de samme psykologiske og strukturelle lovmæssigheder, der muliggjorde holocaust, som muliggør inhuman behandling af syge borgere i ressourceforløb og andre dele af beskæftigelsessystemet den dag i dag. De konkrete eksempler er legio og allerede velbeskrevne, så dem vil jeg ikke gentage her.

Men vi ser for det første et lignende ubehag fra de store medier over for at blive konfronteret med og at konfrontere de politiske forringelser af vilkårene for syge og den mishandling, som mange syge borgere erfarer i kommuners greb. Og vi ser for det andet, at man har sat uværdig behandling af syge mennesker i system ved lovgivning og forvaltningspraksis, som ingen forvaltning eller regering mener at have ansvar for at ændre eller tage afstand fra.

Det første: Meget længe ville de fleste medier og den brede del af befolkningen simpelthen ikke tro på det, vi fortalte dem om konsekvenserne af blandt andre reformerne (læs: forringelserne) af førtidspension og fleksjob (herunder ressourceforløb), sygedagpenge og kontanthjælp. Og det var næsten umuligt at få taleret om, hvis man repræsenterede nogle af de reformramte.

Først efter mange, mange vidnesbyrd om helt uacceptabel sagsbehandling af meget syge borgeres sager, herunder udsagn fra både borgere, læger, advokater, socialrådgivere med flere om sagsbehandling, der i nogle tilfælde ligner tortur, er det lykkedes at trænge igennem til nogle af medierne om nogle af disse forhold.

Det andet: Der er kun ét forhold, der er endnu værre end dét, at dele af medierne ikke har villet fortælle om den uværdige behandling. Det er, at de, der har det politiske ansvar for uværdig behandling af syge og den politiske magt til at ændre forholdene, igen og igen har afvist at gribe ind eller har forhalet det.

Politikere fra forligspartierne og i de kommuner, hvor man mishandler syge borgere i sagsbehandlingen, forsøger stadig i det store hele at tale det ned, trække fra, bagatellisere og forskønne. Man kaster ansvaret fra sig. Således også den fjerde beskæftigelsesminister siden 2012, Troels Lund Poulsen (V), som bagatelliserer det, der ligner tortur i forbindelse med ressourceforløb, og kalder det en "børnesygdom" i en ellers i alt væsentligt god reform. Sådan en underdrivelse er en hån imod dem, som det er gået ud over, enten de nu er levende eller døde.

DET ER UACCEPTABELT, at man på det højeste politiske niveau (her Folketing og kommunalbestyrelser og kommunaludvalg) igen og igen viser uvilje til at rette op på de systemiske strukturer og den lovgivning, som påfører syge mennesker så uværdig behandling. Senest i forbindelse med det lovforslag om en påstået ændring af reformen af førtidspension og fleksjob, der for øjeblikket behandles i Folketinget.

Det lovforslag indeholder så kosmetisk små ændringer, at det er en ren skinmanøvre at kalde det en forbedring af noget som helst. Hvorfor udsætter beskæftigelsesministeren og forligskredsen fortsat de store og reelle lovændringer, der kunne redde liv og give dokumenteret syge borgere uden arbejdsevne en tålelig og værdig tilværelse?

Når man er vidende om så alvorlige systematiske uretfærdigheder og krænkelser af den menneskelige værdighed, ja, når man endog selv er medansvarlig for lovgivningen herom, og man så fortsætter med at trække tiden ud, så er det et alvorligt og forstemmende svigt af mennesker i nød.

Det er på høje tid at ændre på de allerede velbeskrevne, uværdige forhold, som man har sat i system med lovgivningen om førtidspension, fleksjob, ressourceforløb, sygedagpenge og kontanthjælp og med grænsesøgende forvaltningspraksis i mange kommuner. Det største og øverste ansvar ligger nu engang hos regeringen og forligspartierne.